

dienst: Dienst Stad
datum: 18 april 2011
registratienummer: S/1105483
afdelingsnaam: DS/Stedelijke Ontwikkeling
steller: mevr. D. Lammens-Bogers
paraaf chef:
kopie aan:
onderwerp: Resultaten Ronde II Structuurvisie Hilversum 2030

nota voor burgemeester en wethouders

Resultaten Ronde II structuurvisie Hilversum 2030

1 Inleiding

De afgelopen periode stond in het teken van richting zoeken: Ronde II van het communicatie en participatieproces. Deze ronde was gericht op het verder inzoomen op thema's en onderwerpen. Het zoeken naar de richting heeft plaatsgevonden aan de hand van ruimtelijke vraagstukken die in een internet-peiling aan de samenleving zijn voorgelegd. Daarnaast is een jongerendebat en stadsdebat georganiseerd. De uitkomsten van de internetpeiling en de debatten dienen als signaalfunctie en worden gebruikt bij het opstellen van scenario's. Deze nota geeft een weergave van de resultaten van de participatie in ronde II.

2. De communicatie

De start van de tweede ronde in het participatieproces is bekend gemaakt via de gemeentepagina in de krant, de projectwebsite, digitale nieuwsbrieven en posters op ontmoetingsplekken als wijkcentra, bibliotheek e.d. Stakeholders, wijkverenigingen en belangenorganisaties hebben daarnaast een uitnodigingsbrief gekregen voor het stadsdebat.

Naast de reguliere communicatiekanalen zijn het stadsdebat en de internetpeiling in de stad aangekondigd door middel van posters in eco-bins (vuilnisbakken), digitale schermen op het station en de Kerkstraat en drie grote schermen langs de toegangsroutes van Hilversum.

Om ervoor te zorgen dat ook bij moeilijk bereikbare doelgroepen deze fase van het structuurvisieproces goed bekend werd, is door leden van het projectteam een aantal locaties en bijeenkomsten bezocht om toelichting te geven (wijkcentrum De Koepel voor de doelgroep ouderen, een aantal middelbare scholen voor de doelgroep jongeren en een bijeenkomst van HBV-STRO voor de doelgroep ondernemers).

3. Weergave uitkomsten stadsdebat

Op woensdagavond 16 maart heeft het stadsdebat plaatsgevonden in de burgerzaal van het Raadhuis. Het gezelschap van circa 120 personen bestond uit bewoners, buurtverenigingen, vertegenwoordigers van bedrijfsleven, zorg- en welzijnsinstellingen, corporaties, raadsleden enz.

De eerste helft van de avond vonden rondetafelgesprekken plaats. Er is gekozen voor bespreking van vier thema's:

1. Wonen
2. Economie
3. Zorg, welzijn en basisvoorzieningen
4. Vrijtijdsbesteding (cultuur, sport en spel, recreatie, horeca en detailhandel)

Aan de hand van de vier onderstaande aspecten zijn de thema's aan de orde gesteld:

Wat: type, omvang, bestaande bebouwing of nieuwbouw?

Wie: doelgroep?

Waar: bestaand bebouwd gebied, buitengebied, noord/oost/zuid/west, lokaal of in de regio?

Hoe: wat is er voor nodig, onder welke condities is de aangegeven richting realiseerbaar en wat zijn de consequenties voor andere thema's?

Op iedere tafel lag een antwoordvel en een grote kaart van Hilversum waarop door de deelnemers aantekeningen gemaakt konden worden. Deze vellen zijn in de pauze op panelen gehangen, zodat iedereen van elkaar kon zien wat het resultaat was van het gesprek per tafel. Na de pauze werd door een vertegenwoordiger van iedere tafel een toelichting gegeven en werd gezamenlijk gezocht naar dwarsverbanden.

Hoofdpijnen uit het debat

In het debat is naar voren gekomen dat men flexibiliteit in bouwen en plannen belangrijk vindt. Daarnaast is gesteld dat levensloopbestendig bouwen en duurzaamheid aandacht verdienen. Verdichten en functiewijziging waarbij creatief wordt omgaan met bestaande bebouwing (herbestemmen en renovatie) heeft bij de aanwezigen de voorkeur. Bouwen buiten bestaand bebouwd gebied vindt men alleen acceptabel wanneer sprake is van 'tenzij er elders geen mogelijkheden zijn'. Bij woningbouw moeten jongeren en ouderen centraal staan. Met het oog op de natuur wordt een betere verbinding tussen de stad en het omliggende groen bepleit. Verder is tijdens het debat een verbreding van de economische focus genoemd als aandachtspunt, waarbij voor de zorgsector naast media grote potentie voor de toekomst wordt gezien. Bij het thema zorg ziet men voor de toekomst één centrale basis welzijns- en zorgvoorziening in Hilversum met daarnaast "satellieten" in de verschillende wijken. Tijdens het debat werd duidelijk dat er vele mogelijkheden zijn om accenten te leggen voor de toekomst. In de volgende paragrafen wordt per thema een uitgebreidere impressie gegeven van de resultaten uit het debat.

3.1 Thema Wonen

3.1.1 Wat en wie?

Door de aanwezigen is aangegeven dat de meest basale vraag, die gesteld moet worden in dit proces, is of Hilversum nog wel moet groeien? Wat betreft kwaliteit is gewezen op de behoefte aan een gevarieerd aanbod aan woningen. Deelnemers aan het stadsdebat hebben aangegeven dat in Hilversum veel te weinig betaalbare woningen voor jongeren beschikbaar zijn, zowel in de koopsector als in de huursector. Daardoor moeten veel jongeren verplicht naar Almere. Dit vindt men een slechte zaak, vooral voor jongeren die wel in Hilversum werken. Er zijn, zo is aangegeven, ook weinig woningen voor de middengroepen. Naast jongeren moeten volgens de aanwezigen ouderen en mensen met een lager inkomen als bijzondere doelgroepen worden benoemd.

3.1.2 Waar?

Ruimte voor woningbouw kan gezocht worden binnen bestaand bebouwd gebied of daarbuiten. De meningen over of beide mogelijkheden ook daadwerkelijk benut moeten worden, lopen uiteen. Wat betreft bouwen *binnen* bestaand bebouwd gebied, ook wel verdichting/inbreiding genoemd, zijn er suggesties gegeven voor groene plekken (waaronder het Kamrad) waar volgens de deelnemers aan het debat nog wat gebouwd kan worden. Groen en verdichting hoeven volgens een aantal deelnemers aan het debat geen tegenstrijdigheden te zijn als de auto's maar ondergronds gaan. Bouwen onder de grond (parkeergarages) kan veel ruimte besparen, maar is wel duur. Verdere verdichting van de

binnenstad zou ook verlevendiging kunnen opleveren. Daarnaast is de suggestie gedaan om een aantal oude bedrijvenlocaties zoals aan de Larenseweg en Oude Amersfoortseweg te transformeren naar woonlocaties.

Wat betreft het bouwen *buiten* bestaand bebouwd gebied heeft onder de aanwezigen het bouwen op de hei en in het groen niet de voorkeur. Groen is bij velen heilig, maar paars (de heide) nog meer. Zonnestraal is aangeduid als een geslaagd voorbeeld van hoe je wonen in het groen kunt realiseren zonder dat dit ten koste gaat van het groene karakter.

3.1.3 Hoe?

Volgens de deelnemers van het stadsdebat kunnen woningen voor jongeren en ouderen binnen bereik komen als doorstroming op gang komt. Dit kan worden bevorderd door gevarieerder te bouwen en vooral flexibel zoals levensloopbestendig en met flexibele plattegronden.

Kansen benutten

Er is tijdens het stadsdebat een aantal mogelijkheden genoemd om ruimte te creëren voor woningbouw:

1. Sloop en nieuwbouw kunnen meer woningen opleveren mits wat hoger gebouwd wordt, indien dat passend is in de wijk. Hier schuilt wel het gevaar van het Nimby-effect. Er is aangegeven dat niet alle hoogbouw lelijk is, maar je moet vooral kijken waar het passend is. Benut kansen in de stad.
2. Transformatie van bedrijventerreinen en/of verdere verdichting van de binnenstad. Dit levert ook verlevendiging op.
3. Hergebruik van bestaande gebouwen. Als voorbeeld is genoemd het ombouwen van leegstaande kantoren, hoewel daarbij de kanttekening is geplaatst dat het vaak relatief duur is om de gebouwen geschikt te maken als woonruimte en de kantorenmarkt over een paar jaar wellicht weer aantrekt.

Wonen en werken

Een aantal deelnemers heeft aangegeven dat mensen die werken in Hilversum een aandachtsgroep moet zijn. Werken aan huis zou vaker mogelijk gemaakt moeten worden. In ieder geval is men van mening dat het voor de levendigheid een goed plan is om wijken qua functies wat meer te mengen. Er moet een zekere flexibiliteit zijn in bestemmingen. Het feit dat jongeren vertrekken naar elders omdat er geen betaalbare woonruimte is, vormt een aandachtspunt voor de toekomst. Juist jongeren zijn dan hard nodig, omdat zorg waarschijnlijk de grootste werkgever gaat worden.

Wonen en duurzaamheid

Duurzaamheid heeft een belangrijke relatie met het thema wonen. Men vraagt zich af waar je op het gebied van duurzaamheid op moet focussen. Er is aangegeven dat het kostbaar is om nieuwe woningen helemaal duurzaam te maken. Dan is volgens de deelnemers het bouwen van betaalbare woningen al bijna niet meer mogelijk. Met dezelfde investering kunnen veel meer bestaande woningen duurzamer worden gemaakt. Maar eigenlijk is men van mening dat qua duurzaamheid zowel op nieuwe als op bestaande woningen moet worden ingezet.

Rol gemeente

Volgens de deelnemers aan het stadsdebat is de gemeente Hilversum veel te weinig zichtbaar. Het signaal, dat is afgegeven, is dat de politiek niet weet wat er speelt en zij zou veel meer pro-actief moeten zijn en met doelgroepen moeten praten. Aan de andere kant zijn veel mensen ook zelf in staat om informatie op te halen en contact te zoeken met de gemeente als dat nodig is. Geopperd wordt om een platform te creëren waar gemeente, woningaanbieders en jongeren elkaar kunnen ontmoeten en informatie/ideeën kunnen uitwisselen. Burgerparticipatie is in de ogen van de deelnemers belangrijk. Daarnaast wordt aangegeven dat de gemeente slagvaardig moet zijn in het scheppen van condities. Tevens is opgemerkt dat er door de gemeente goede afspraken moeten worden gemaakt met de buurgemeenten in de regio over te bouwen woningen.

3.2. Thema Economie

3.2.1 Wat en wie?

Hoewel is aangegeven dat de media potentie heeft voor de toekomst zien de aanwezigen kansen in een verbreding van de focus met onder andere zorg, toerisme en de dienstensector. Daarnaast is aangegeven dat behoud van ambachtelijke werkgelegenheid belangrijk is. Nadruk voor de toekomst zou volgens de aanwezigen moeten liggen bij het behouden en aantrekken van schone bedrijvigheid. Buitenlandse bedrijven en service gerichte bedrijven hebben volgens de deelnemers aan het debat een meerwaarde en kunnen dienen als ‘magneten’. De kansen voor ZZP-ers moeten worden verruimd.

3.2.2 Waar?

Men is van mening dat echte productiebedrijven aan de rand van het bestaand bebouwd gebied moeten worden gesitueerd om overlast binnenstedelijk te beperken. Deelnemers zien graag de mogelijkheden vergroot voor het uitoefenen van kleinschalige bedrijvigheid (werk aan huis) en dit ook verspreid over woonwijken. Zonnestraal en Monnikenberg worden genoemd als werk-zorglocaties in het groen. Voor de relocatie van bedrijven met een hogere milieucategorie of intensief ruimtegebruik kan Almere mogelijk een oplossing bieden. De aanwezigen zijn van mening dat een vergroting van het Havenkwartier en de ontwikkeling van Crailo toekomstmogelijkheden bieden voor economische ontwikkeling.

3.2.3 Hoe?

Voor het behouden en aantrekken van bedrijvigheid is het volgens de aanwezigen belangrijk dat Hilversum een goed vestigingsklimaat heeft. Hierbij speelt de architectonische kwaliteit een belangrijke rol. Het benutten van synergie tussen functies wordt gezien als succesfactor voor de toekomst (voorbeelden zorg/onderwijs/ICT en groen/zorg/recreatie). Stimuleren van cross-overs en het gebruik van nieuwe technieken kunnen de kansen hiervoor vergroten.

Kansen benutten

Het behouden van gewenste bedrijven binnen de gemeente kan door nieuwe werklocaties toe te voegen, te schuiven tussen locaties, minder gewenste bedrijvigheid ‘los te laten’ en te laten vertrekken naar de regio of elders. Gepaste terughoudendheid met het creëren van nieuwe werklocaties in het buitengebied is gewenst. Het duurzaam hergebruik van ‘oude’ gebouwen ten behoeve van kleinschalige bedrijven en de creatieve industrie kunnen mogelijkheden bieden voor de toekomst. De deelnemers aan het debat hebben aangegeven dat er kansen liggen in het omvormen van bestaande bebouwing, bijvoorbeeld leegstaande kantoorpanden, tot bedrijfsverzamelgebouwen ten behoeve van onder andere ZZP-ers waarvoor werken aan huis geen mogelijkheden (meer) biedt. Volgens de aanwezigen kunnen bestaande werklocaties door revitalisering/herstructurering beter worden benut. Parkmanagement kan als instrument hieraan bijdragen.

Economie en bereikbaarheid

Belangrijk voor het vestigingsklimaat is een goede bereikbaarheid. De deelnemers achten voor de toekomst een goede verbinding van hoogwaardig openbaar vervoer in de regio essentieel. Er wordt niet sterk gepleit voor aanleg van nieuwe infrastructuur voor autogebruik, eerder voor vestiging van bedrijvigheid in nabijheid van bestaande wegen zoals de A27. Vervoersmanagement wordt als instrument benoemd om gebruik van OV te stimuleren.

Economie en wonen

De ruimte die binnenstedelijk vrijkomt door verplaatsing van bedrijvigheid zou volgens de aanwezigen benut moeten worden voor huisvesting van lagere inkomensklasse (veelal de jongere werknemers). Daarnaast acht men het belangrijk dat jongeren/ studenten in Hilversum kunnen blijven wonen. Zij zijn de werknemers van de toekomst.

Een uitruil van functies kan met toepassing van het transformatiefonds kansen creëren. Tevens is aangegeven dat het flexibeler bestemmen een combinatie van wonen en werken vergemakkelijkt.

Economie en onderwijs

Het bieden van beroepsonderwijs en vakonderwijs kan afstemming van arbeidsmarkt en werkgelegenheid bevorderen. Volgens de deelnemers draagt de aanwezigheid van onderwijs die aansluit bij media, zorg en toerisme bij aan versterking van deze sectoren en geeft aantrekkingskracht voor nieuwe bedrijven.

Rol van gemeente

De gemeente zou volgens de deelnemers faciliteiten moeten scheppen voor het binnenhalen van schone bedrijven. Gewezen wordt op de behoefte aan een sterke bestuurlijke focus en het beschikbaar stellen van budgetten ten behoeve van economische stimulans.

3.3 Thema's zorg, welzijn en basisvoorzieningen

3.3.1 Wat en wie?

Men geeft aan dat voor de toekomst aandacht nodig is voor de effecten van extramuralisering (de behoefte aan aangepaste woningen, domotica, diensten aan huis, goede toegankelijk, en dergelijke). De eerstelijnszorg moet wijkgericht zijn met per wijk een verschillende invulling passend bij de bevolkingssamenstelling van de wijk. Er is behoefte aan ontmoetingsplekken voor jong en oud, allochtoon en autochtoon om sociale cohesie te bevorderen. Het onderwijsaanbod zou volgens de aanwezigen zonder wachtlijsten toegankelijk moeten zijn voor iedereen en beschikken over goede faciliteiten. Er wordt geconstateerd dat er meer nodig is voor uitbreiding van media-opleidingen. Als aandachtsgroepen op het gebied van zorg en welzijn worden genoemd: (eenzame) ouderen, kansarme jongeren, dak- en thuislozen en zorgbehoevenden.

3.3.2 Waar?

Op het gebied van zorg wordt geopperd ruimte te bieden aan een centrale voorziening (locatie ziekenhuis) met 'satellieten' in de wijken. Het ziekenhuis is een regionale voorziening. De huidige locatie wordt als prima ervaren, wel is er aandacht gevraagd voor bereikbaarheid en toename van verkeersbewegingen in relatie tot de ecologische waarde van het gebied. De aanwezigen zijn per definitie voor het totale palet aan regionale zorg- en welzijnsvoorzieningen van een centrumgemeente. Ook in de regio kunnen deze voorzieningen worden gehuisvest.

3.3.3 Hoe?

Er zou volgens de deelnemers geïnvesteerd moeten worden in 'gezondheidscentra' (HOED, AHOED) en deze kunnen gekoppeld aan woondiensten-zones en dienstencentra. Het aanbod van zorg zou flexibeler moeten worden. Schoolgebouwen kunnen meer multifunctioneel gebruikt worden, ook 's avonds en in de weekenden. Men is van mening dat mensen meer ruimte voor 'vrije' besteding van zorgbudgetten zou moeten hebben. Een flexibele zorg (persoonsgericht) heeft de toekomst. Er zouden voor de toekomst preventieve ouderenhuisbezoeken moeten plaatsvinden om eenzaamheid tegen te gaan. Het frequenter laten rijden van buurtbussen, inzetten van SRV-diensten zorgt volgens de deelnemers dat ook voor de aandachtsgroepen voorzieningen bereikbaar worden.

3.4 Thema vrije tijd

3.4.1 Wat en wie?

Wat maakt Hilversum uniek ten opzichte van andere gemeenten? Al vrij snel werd onder de aanwezigen het antwoord geven van 'de media'. Daar zou nog meer mee kunnen worden gedaan omdat er nog veel "verborgen" zit. Buit die situatie meer uit, is de boodschap die door de deelnemers is afgegeven. Hilversum wordt door de aanwezigen in 2030 nog steeds als mediastad gezien hoewel men ook signaleert dat de media steeds meer footloose worden.

Voor de levendigheid van de stad zou de bevolking meer op straat zichtbaar moeten zijn.

Het groen wordt door de deelnemers meer als gegeven gezien en als een belangrijke kwaliteit voor sport. Er zou meer aandacht voor detailhandel moeten zijn. Als probleem van Hilversum is aangegeven het weinig onderscheidende karakter van het winkelbestand. Er is behoefte aan

kleinschalige mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding in de wijk. Bouw niet alles vol maar laat ruimte voor ontmoetingslocaties, is de boodschap die tijdens het stadsdebat is afgegeven. St. Josef is een goed ouderenconcept (woondienstzone). Op gebied van sport en vrije tijd wordt door de aanwezigen Zwembad Crailo gemist. Doelgroepen van aandacht zijn zowel de Hilversumse bevolking als ook bezoekers van Hilversum.

3.4.2 Waar?

Men heeft aangegeven dat de binnenstad verstevigd moet worden en aandacht is gevraagd voor een goede verbinding tussen stationsplein, winkelgebied en Kerkbrink. Er is gepleit voor een besloten pleinfunctie op het Langgewenst. Wat betreft de winkelgebieden moet er volgens de aanwezigen meer aandacht voor de Gijsbrecht van Amstel en Havenstraat komen.

3.4.3 Hoe?

De boodschap die is uitgedragen tijdens het debat is dat je ambitie niet moet laten afremmen door (een gebrek aan) geld of ruimte. De deelnemers hebben aangegeven dat Hilversum een dorp is en dat ze dat ook zo willen houden. Kansen kunnen worden gecreëerd door gezamenlijk met andere gemeenten op te trekken.

Voor de levendigheid is men van mening dat jeugd en bewoning in het centrum nodig is en hiermee ook betaalbare woningen. Leegstaande winkelpanden kunnen volgens de aanwezigen worden getransformeerd in "web bedrijven", dus gericht op afhalen van goederen. Winkeliers zouden meer moeten gaan samenwerken, aldus de deelnemers.

Voor stimulering van het toerisme zou men tijdens evenementen gratis moeten kunnen parkeren; dit verdient zich uiteindelijk terug. Punt van aandacht bij dit thema vindt men de mobiliteit en dus een goede bereikbaarheid van Hilversum. Ook de bereikbaarheid (en toegankelijkheid) van het groen in buitengebied en de parken is belangrijk.

4. Impressie van het jongerendebat

Op woensdagmiddag 16 maart kwamen 150 scholieren van het Comenius College, het Gemeentelijk Gymnasium en het Roland Holst College samen in het Raadhuis voor het Jongerendebat Hilversum Kijkt Vooruit. De wisselbeker ging naar de winnaar: het Roland Holst College. Er werd gediscussieerd over de volgende stellingen:

1. Wonen: Hilversum moet stoppen met bouwen van woningen voor lagere inkomens.
2. Werken: Ik blijf alleen in Hilversum wonen als ik daar ook kan werken.
3. Vrije tijd: In Hilversum is genoeg te doen voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar.
4. Duurzaamheid: In 2030 mogen alleen milieuvriendelijke auto's en scooters het centrum in.
5. Onderwijs: Ik wil alleen studeren in Hilversum als het een echte studentenstad wordt met een hippe campus.

Stelling, 1, 4 en 5 werden gekozen voor het debat. De scholen kregen per stelling toegewezen of ze voor of tegen moesten pleiten. De jongeren hadden zich goed voorbereid. Zij kwamen met heldere argumenten, bijzondere en leuke inzichten.

Enkele uitspraken weergegeven

Er werd beargumenteerd, dat als er niet meer gebouwd wordt voor lage inkomensgroepen Hilversum een spookstad wordt. De vraag rees waar jongeren zich moeten vestigen als Hilversum niet bouwt voor de lagere inkomens. De stad schuift dan de problemen met huisvesting voor die groepen af op andere gemeenten. Je kunt je als gemeente Hilversum beter richten op versterking van je imago als Gooische stad, dat wil zeggen: welvarend.

Milieuvriendelijke auto's en scooters zijn stil en dat zorgt volgens de jongeren voor onveilige situaties omdat je ze niet meer hoort aankomen. Er werd gesteld, dat het centrum van Hilversum te klein is van schaal om voertuigen met alternatieve brandstoffen verplicht te stellen. Je zou dit breder moeten trekken en laten gelden voor de hele gemeente. Geef auto's die milieu vriendelijk zijn een sticker om

toegang tot het centrum te krijgen. Maar dan moet er een fabriek komen die de stickers maakt en die heeft veel uitstoot en dat is dan weer milieuvriendelijk. Er werd gesteld dat het leuk zou zijn als Hilversum een universiteitsstad zou worden “dan zou ik er misschien wel willen studeren, omdat ik dan bijvoorbeeld goedkoop kan blijven wonen bij mijn ouders”, aldus de jongeren. Sommigen stelden dat het niet reëel is te denken dat een universiteit zich in Hilversum zou vestigen. Eén van de jongeren geeft aan dat het wel fijn zou zijn als je hier zou kunnen studeren, lekker vertrouwd dan ken je de stad al. Andere jongeren geven juist aan dat ze niet willen dat Hilversum een studentenstad wordt. Daarvoor is de stad veel te klein, is er geen ruimte en er zijn te weinig studentenwoningen, infrastructuur en voorzieningen. En er liggen al voldoende studentensteden vlakbij: Amsterdam en Utrecht.

5. Internetpeiling

Op basis van de conclusies uit de kenschets en de thema's die naar voren zijn gekomen uit alle reacties in Ronde I, is een aantal vraagstukken via internet in een peiling aan de samenleving voorgelegd. De uitkomst van deze peiling dient als signaalfunctie. Hiermee is geen representatieve afspiegeling beoogd van de Hilversumse bevolking.

Van 7 tot 27 maart 2011 is iedereen in de gelegenheid gesteld de vragenlijst op internet in te vullen. Via een open link hebben 292 mensen de internetpeiling ingevuld. Voor de uitkomsten wordt verwezen naar de bijlagen. De informatie die beschikbaar is gekomen, wordt op gelijke wijze met de input van het stadsdebat en het jongerendebat gebruikt voor de volgende ronde. De open link laat geen evenwichtige afspiegeling zien van de bevolking. De meerderheid van de respondenten is man. Ondanks dat is het goed te vermelden dat de resultaten niet significant afwijken van het beeld dat blijkt uit de peiling onder het burgerpanel.

Van het vaste burgerpanel hebben 523 mensen de internetpeiling ingevuld. Dat betekent een respons van 67% (in maart 2011 bestond het panelbestand uit 781 panelleden). De respons vormt een goede doorsnee van de Hilversumse bevolking van 18 jaar en ouder naar de verhouding man - vrouw, qua leeftijdsverdeling, naar woonbuurt (postcodegebied) en naar grootte van het huishouden.

Hieronder zijn per stelling de resultaten benoemd. Hierbij zijn, om een goed beeld te krijgen naar de voor en tegenstanders per stelling, de categorieën “helemaal eens” en “eens” samengevoegd tot “**eens**”. De stellingen “helemaal oneens” en “oneens” zijn samengevoegd tot “**oneens**”.

1. Circa driekwart (77%) is het **eens** met de stelling: “Ik vind het belangrijk, dat er extra woningen worden gebouwd, zodat ook jongeren en mensen met een lager inkomen in Hilversum kunnen (blijven) wonen”.
2. Circa driekwart (77%) is het **eens** met de stelling: “Ik vind het belangrijk om in Hilversum te kunnen (blijven) werken”.
3. Ongeveer de helft (52%) is het **oneens** met de stelling: “Ik vind natuur rondom Hilversum (in het buitengebied) belangrijker dan openbaar groen in Hilversum zelf”.
4. Circa tweederde (67%) is het **eens** met de stelling: “Ik vind het intact laten van al het natuurgebied om Hilversum heen belangrijker dan een goede bereikbaarheid van Hilversum (Hoogwaardig Openbaar Vervoer en auto)”.
5. Het overgrote deel (85%) is het **eens** met de stelling: “Als er voor gekozen wordt om te voldoen aan de vraag naar woningen, dan moeten er woningen bijgebouwd worden. Deze moeten in Hilversum zelf gebouwd worden en niet in de omliggende groene gebieden”.

6. Meer dan de helft (55%) is het **oneens** met de stelling: “Hoogbouw in Hilversum is niet wenselijk. Ook niet als dit betekent, dat er weinig extra woningen kunnen worden gebouwd”.
7. Het overgrote deel (91%) is het **eens** met de stelling: “Omdat de ruimte in Hilversum beperkt is, mag de ruimte voor bedrijven niet uitgebreid worden, maar moet er ruimte gevonden worden in verbetering van bestaande terreinen en gebouwen”.
8. Circa driekwart (78%) is het **eens** met de stelling: “Ik vind de natuur om Hilversum heen erg belangrijk. Hier mag niet in worden gebouwd. Ook niet als dat betekent, dat er weinig extra woningen kunnen worden gebouwd”.
9. Het overgrote deel (88%) is het **eens** met de stelling: “Ik vind de natuur om Hilversum heen erg belangrijk hier mag niet worden gebouwd. Ook niet als dat betekent, dat er weinig nieuwe ruimte voor bedrijven kan komen”.
10. Ongeveer de helft (61%) is het **oneens** met de stelling: “De bereikbaarheid van Hilversum moet Verbeterd worden door de aanleg van meer wegen. Hiervoor moet ruimte worden gecreëerd”.
11. Circa tweederde (68%) is het **eens** met de stelling: “De bereikbaarheid van Hilversum wordt vaak Bediscussieerd en het parkeren is een probleem. De verwachting is, dat het aantal auto’s en verreden kilometers zal blijven groeien. Ik vind het belangrijk, dat geïnvesteerd wordt in voorzieningen voor fiets en openbaar vervoer in plaats van dat de oplossing gezocht wordt in de aanleg van extra wegen en parkeerruimte”.
12. Circa driekwart (77%) is het **oneens** met de stelling: “Ik betaal liever (meer) voor een parkeerplaats dan dat ik verder moet lopen om te kunnen parkeren”.
13. Circa driekwart (74%) is het **oneens** met de stelling: “Ik betaal belasting en vind daarom, dat ik overal gratis moet kunnen parkeren, ook als dat in sommige straten/buurtten, ook in de mijne, tot overlast leidt”.
14. Het overgrote deel (81%) is het **eens** met de stelling: “Groei van de werkgelegenheid is belangrijk. Daarvoor moet voldoende ruimte zijn en blijven”.
15. De helft (50%) is het **eens/oneens** met de stelling: “Voor werk ben ik bereid meer dan 30 km te reizen”.
16. Het overgrote deel (89%) is het **eens** met de stelling: “Het centrum van Hilversum moet een aantrekkelijk winkel- en horecagebied zijn voor de regio met aanwezigheid van culturele voorzieningen. De gemeente moet hierin investeren”.
17. Het overgrote deel (85%) is het **eens** met de stelling: “Voorzieningen op het gebied van zorg (huisarts, tandarts e.d.) en welzijn (scholen, kinderopvang, buurtcentra e.d.) moeten in de wijk aanwezig zijn, ook als dit betekent, dat er minder ruimte beschikbaar is voor extra woningen”.
18. Circa tweederde (68%) is het **eens** met de stelling: “Ik vind het niet erg, dat ik voor sport en recreatievoorzieningen buiten mijn wijk of zelfs buiten de gemeente moet gaan”.
19. Circa driekwart (76%) is het **eens** met de stelling: “Regionale maatschappelijke voorzieningen moeten een plek krijgen in Hilversum (denk aan: ziekenhuis, opvang voor dak- en thuislozen, speciaal onderwijs e.d.). Ook als dat betekent in mijn wijk”.
20. Circa tweederde (67%) is het **eens** met de stelling: “Gelet op het karakter van Hilversum (jonge monumenten, gelegen tussen grote steden Amsterdam, Utrecht en Almere en deels villawijken) is

het logisch dat Hilversum meer oudere bewoners heeft. Met dit gegeven moeten we rekening houden en dit niet actief willen bijsturen”.

21. Circa driekwart (72%) is het **eens** met de stelling: “Gemeenten zijn voor de inrichting van hun grondgebied en voor een groot deel van hun inkomsten afhankelijk van het Rijk en de Provincie. Willen de dorpen in het Gooi een vuist kunnen maken naar Rijk en Provincie, dan is bestuurlijke fusie een must. Samen hebben we immers zo’n 240.000 inwoners. Daarbij moet dan wel de identiteit van de afzonderlijke gemeenschappen worden bewaard”.

Na de stellingen is onderstaande vraag gesteld.

“Als u het voor het zeggen had, op welke thema’s (maximaal 5) zou u dan willen investeren?”.

Thema	% genoemd:
-Wonen	: 65%
-Groen	: 62%
-Zorg	: 61%
-Bereikbaarheid	: 45%
-Duurzaamheid	: 40%
-Welzijn	: 40%
-Cultuur	: 38%
-Werkgelegenheid	: 38%
-Openbare ruimte	: 32%
-Sport en recreatie	: 29%
-Parkeren	: 26%

In de vragenlijst was bij iedere stelling de mogelijkheid om te kiezen uit de varianten: volledig mee oneens, oneens, eens en volledig mee eens. Daarnaast was aan het eind van de vragenlijst de mogelijkheid opgenomen voor opmerkingen. Inhoudelijk zijn veel opmerkingen geplaatst, die de strekking van de hoofdlijn uit het stadsdebat ondersteunen.

Daarnaast is door diverse respondenten aangegeven dat men de mogelijkheid voor de optie “geen mening” heeft gemist. Bij het opstellen van de vragenlijst is hier bewust voor gekozen, teneinde de samenleving bewust te maken van het feit keuzes noodzakelijk zijn. Voor de uitgebreide resultaten van de peiling en een overzicht van gemaakte opmerkingen wordt verwezen naar de bijlagen.

6 Het vervolg

Uit het proces tot nu toe komt een redelijk eenduidig beeld naar voren. De kwaliteiten die Hilversum al heeft zouden beter benut moeten worden. Hierbij dient zorgvuldig omgegaan te worden met nieuwe bouwlocaties en is aandacht nodig voor herbestemming, herstructurering en renovatie. De verdere uitwerking in scenario’s wordt daarom gericht op het versterken van het huidige karakter en bestaande kwaliteiten. Enige groei is daarin niet op voorhand uitgesloten, voor zover passend bij de aard en schaal van Hilversum.

Het resultaat van de komende stap is een gedetailleerde beschrijving van een basisuitgangspunt en de uitwerking van een aantal (themagerichte) scenario’s. Eind juni worden door middel van een presentatie de scenario’s ter informatie aan het college aangeboden. Vervolgens worden de scenario’s gepubliceerd op de website en in de ‘raadhuis-aan huis pagina’ conform het participatie- en communicatieplan. Daarna worden de scenario’s in de maand juli en begin augustus via een online peiling aan inwoners, ondernemers en bezoekers van Hilversum voorgelegd. Hiermee ontstaat in de komende fase een beeld van de mogelijkheden en voorkeuren. Dit vormt de input voor het opstellen van de concept-ontwerp-structuurvisie.